

2007/111

Archeologische en Historische Monografieën
van Zuid-West-Vlaanderen

67

ZUID-WESTVLAAMSE OPGRAVINGEN 2007

PH. DESPRIET

Kortrijk 2008

Archeologische en Historische Monografieën
van Zuid-West-Vlaanderen

67

ZUID-WESTVLAAMSE
OPGRAVINGEN
2007

PH. DESPRIET

Kortrijk 2008

© v.z.w. Archeologie Zuid-West-Vlaanderen, Kortrijk
D/2964/2008/1

Elke vorm van nadruk verboden zonder toestemming van de uitgever.

Verantwoording van de afbeeldingen:

Ph. Despriet, Kortrijk: 2-4, 6-25, 30, 32-34

Rijksarchief, Kortrijk: 1, 5, 21

W. Dhaeze en A. Verbrugge: 26-29

Inleiding

Het jaar 2007 was voor de Zuid-Westvlaamse archeologie in elk geval een topjaar! Alleen al in het arrondissement Kortrijk – het werkteerrein van onze vereniging – deden zich liefst 800 bouw- en wegenwerken voor. Een dergelijke oververhitting van de regionale economie is meestal de voorbode van een komende verzwakking en bouwcrisis, zodat we ons in de volgende werkjaren misschien meer op prospecties en minder op noodinterventies zullen moeten toespitsen. Een dergelijk vooruitzicht biedt meer kansen voor het verwerken en publiceren van achterstallige vondsten en het met beduidend meer tijd uitvoeren van veldonderzoek in gunstiger werkomstandigheden.

Voor het derde opeenvolgende werkjaar mochten we ons verheugen in de inzet op het terrein van drie groepen projectarcheologen. Dit was het geval in het Kortrijkse winkelproject van Foruminvest, in de industriezone Menen-Oost en op het nieuwe bedrijvenpark Evolis in Kortrijk-Harelbeke. We danken B. Acke, W. Dhaeze, A. Verbrugge en K. Sturtewagen en hun medewerkers voor hun bijdrage, die we in voorliggende monografie mochten opnemen.

Ph. Despriet

10 december 2007

13. Kortrijk. Noodopgraving Onze-Lieve-Vrouwestraat. Gezicht op de mechanisch uitgegraven sleuf voor de aanleg van een nieuwe hoofdriolering.

14. Kortrijk. Noodopgraving Onze-Lieve-Vrouwestraat. Vrijgelegde fundering van de oostpoort van de Franse dwangburcht.

KORTRIJK O.-L.-VROUWESTRAAT: FRANSE DWANGBURCHT

In een vlotte samenwerking tussen het stadsbestuur (P. Gruwez), R.O. Vlaanderen, bouwfirma bvba Cochuyt – De Smet uit Maldegem en Archeologie Zuid-West-Vlaanderen werd de aanleg van een nieuwe hoofdriolering en straat opgevolgd en noodopgravingen uitgevoerd.

Het resultaat was zesledig.

De in 1996 aangesneden oostelijke poort van de Franse dwangburcht werd aan oost- en zuidzijde vervolledigd, zodat we thans een gebouw op een rechthoekige plattegrond van 14 x 11 m kennen.

Bouw materiaal: baksteen van 28 x 6/6,5 x 12,5/13 cm en witte, krijthoudende kalksteen.

Ter hoogte van de woningen nrs. 19 en 36-48 werden enkele vergraven romeinse voorwerpen aangetroffen, maar resten „in situ” van een castellum ontbreken.

Waar zich mogelijk een monumentale zuidpoort kon bevinden, werd tussen de woningen nrs. 27 en 30 enkel maagdelijke bodem aangetroffen. Wel werd tussen de huisnummers 16-18 en 17-18 een niet te identificeren natuurstenen metselwerk ingetekend over een lengte van 6,78 m. Het grenst aan een bakstenen muur, die wel bij de burcht kan thuishoren (formaat bakstenen: 28 x 6 x 13 cm), maar waarvan de oriëntatie afwijkt van elke vorm van hypothetische plattegrond van de burcht richting Grote Markt. Het is duidelijk dat het probleem van ligging, plattegrond en opbouw van de hoofdboort onopgelost blijft!

Tussen de woningen nrs. 8 en 9 kwam de begrenzing van de zuidelijke burchtgracht aan het licht, ondanks verstoringen door de bouw van een Luftschtzkeller uit 1943-1944; de aardewerkvondsten bevestigen opvulling tijdens de 15^e eeuw.

Puin van de 18^e en de 19^e eeuw bedekt de bodem tussen de huisnummers 12-14 en 13-15; het gaat vooral om faïencetegels, te dateren tussen ca. 1660-1690 en 1790-1810.

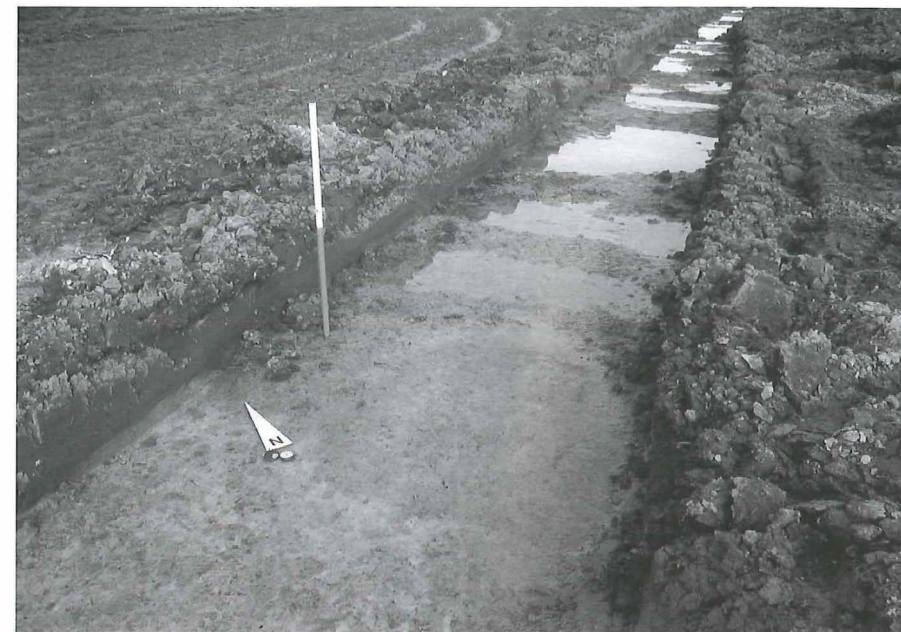
Laatste resultaat: het localiseren van een tot op heden onbekende middeleeuwse kelder, gesitueerd onder huis nr. 2 (Herberg Het Salonske) en zich gedeeltelijk uitstrekkend tot onder de straat. Rechthoekige kernconstructie van ca. 5,10 x 4,80 m, aan oostzijde voorzien van een natuurstenen boog en opgebouwd uit baksteen (formaat: 28 x 6 x 12,5), d.w.z. eind 13^e of begin 14^e eeuw.

OPGRAVINGEN DELTAPARK KORTRIJK-HARELBEKE

Sinds 16 april 2007 voert een team van drie archeologen en een kraanman langs de Luipaardstraat te Kortrijk en Harelbeke een opgraving uit. Dit onderzoek volgt op een proefsleuven campagne die tijdens de maanden februari, maart en april van 2007 plaats had op een 28 hectare groot terrein, gelegen tussen de E 17 en de Oudenaardsesteenweg.

Aanleiding hiervoor was de geplande aanleg van het bedrijventerrein Evolis – voordien Deltapark – door intercommunale Leiedal. De prospectie vond plaats op aanraden van het agentschap R.O.-Vlaanderen en werd uitgevoerd door een archeologisch team in dienst van Monument Vandeckerckhove. De kosten voor prospectie en opgraving worden gedragen door projectontwikkelaar Leiedal.

De archeologische voorkennis van het terrein was beperkt. En hoewel een deel van het onderzoeksgebied was verstoord door kleiwinning voor de nabijgelegen pottenbakkersovens, leverde het vooronderzoek interessante resultaten op. Sporen uit de late IJzertijd, vroege en midden Romeinse periode

15. Kortrijk. Evolispark Proefsleuf met op de voorgrond een rechthoekige Romeinse kuil met verschroefde wanden.

en uit de Middeleeuwen werden aangetroffen. Op basis hiervan werden drie grote zones, met een totale oppervlakte van 3,5 hectare, weerhouden voor grondiger onderzoek. De archeologen kregen hiervoor acht maand de tijd.

Eerst werden de twee zones aangepakt die onmiddellijk bedreigd werden door de oprukkende wegeniswerken. Het terreinwerk op deze zones is inmiddels afgerond.

De kleinste zone – ongeveer een halve hectare groot – leverde een Romeins grachtensysteem op waarbinnen clusters van paalsporen en kuilen werden aangetroffen. Spijtiggenoeg bestond een groot deel van deze zone uit recente verstoringen.

De tweede zone, langs de Luipaardstraat op Harelbeeks grondgebied, had een omvang van ongeveer een hectare. In het westen werden parallelle en haaks op elkaar staande grachten gevonden, zowel van Romeinse als middeleeuwse datering. Het oostelijk deel van deze zone werd ingenomen door een groot aantal clusters van paalsporen en kuilen. In het zuiden van de zone bevond zich een grote donkere vlek (30 m x 6 m en 1,5 tot 2 m diep), die wellicht als een poel geïdentificeerd kan worden en een Romeinse waterput. De beschoeiing van deze laatste (vier verticaal geplaatste hoek-